

Apis mellifera

Descripció

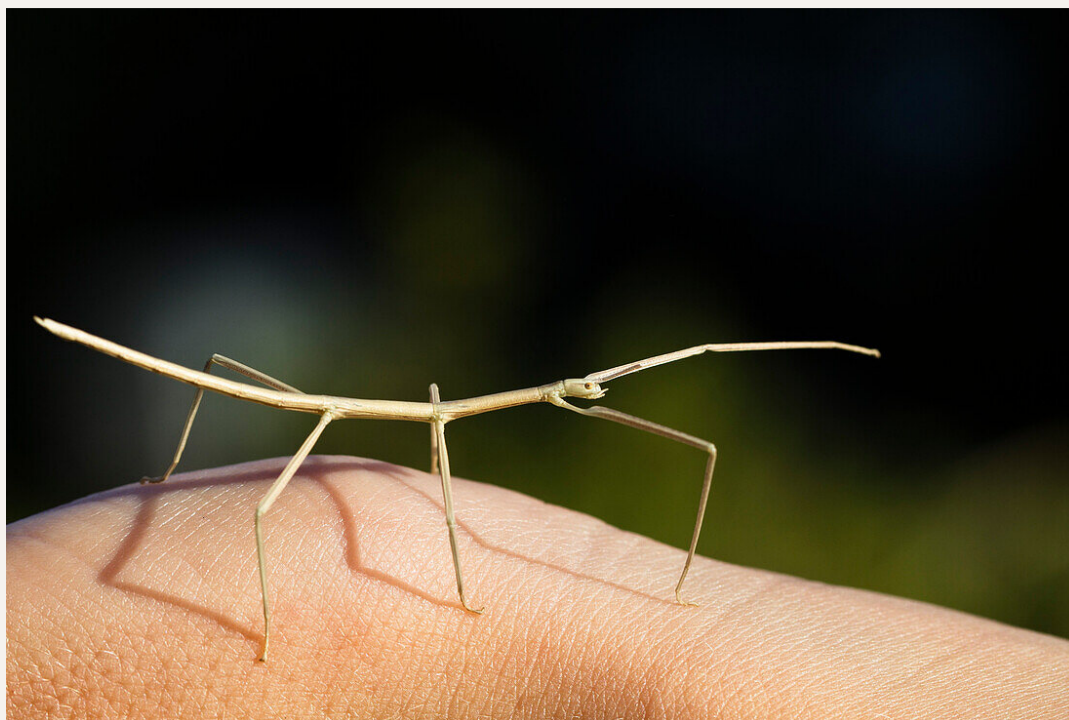
Insecte de cos robust cobert de pèls, de color ataronjat-marró amb bandes grogues i negres a l'abdomen, que mesura uns 15-20 mm. Les obreres presenten un abdomen acabat en fibló i cistelles pol·líniques a les potes posteriors. La reina és notablement més gran que les obreres.

Hàbitat

Espècie cosmopolita present en prats, boscos, jardins i zones agrícoles des del nivell del mar fins a l'alta muntanya. Construeix els seus bresquillars en caus naturals, escletxes de roques o troncs d'arbre buits.

Relació amb l'entorn

És un dels pol·linitzadors més importants dels ecosistemes i de l'agricultura, transferint pol·len d'una flor a l'altra mentre recull nèctar. La seva activitat fa possible la reproducció d'un gran nombre de plantes amb flor.

Bacillus rossius

Descripció

Insecte àpter de cos allargat i prim que imita perfectament una branca o tija, de color verd en els juvenils i marró en els adults, amb una longitud de fins a 10 cm. No té ales i es desplaça lentament entre la vegetació gràcies als seus tres parells de potes llargues. Les femelles són molt més abundants que els mascles, ja que es reproduïx sovint per partenogènesi.

Hàbitat

Viu en zones de vegetació mediterrània densa, especialment en matolls i bardisses de regions càlides i seques, des de zones costaneres fins a uns 800 m d'altitud. S'alimenta de fulles de diverses plantes, com la ginesta i l'argelaga.

Relació amb l'entorn

Forma part de les cadenes tròfiques com a herbívor, alimentant-se de fulles. La seva excel·lent capacitat de camuflatge el protegeix dels depredadors; ous i adults serveixen d'aliment a ocells i rèptils.

Escarabat de quatre punts

Escarabajo de cuatro puntos

Clytra quadripunctata

Descripció

Escarabat coleòpter de cos curt i robust que mesura entre 7 i 10 mm, de color negre brillant al cap i el protoràx, amb èlitres de color taronja-vermellós decorats amb quatre taques negres ben visibles. Sovint és confós amb una marieta, però es distingeix pel cos més cilíndric i allargat.

Hàbitat

Viu als marges de boscos, bardisses i prats, sovint en zones on abunden les formigues. Els adults es troben sobre diverses plantes amb flor, especialment en llocs càlids i assolellats.

Relació amb l'entorn

Té una relació fascinant amb les formigues: les larves es desenvolupen dins dels formiguers, on s'alimenten de les reserves i les larves de formiga. L'adult és un herbívor que s'alimenta de flors i pol·len, contribuint moderadament a la pol·linització.

Ficus carica

Descripció

Arbre caducifoli de mida petita a mitjana, que rarament supera els 6 metres, amb un tronc curt i capçada ampla i arrodonida. Les fulles són grans, rugoses i lobulades, de color verd fosc, i el làtex blanc que segreguen els talls és molt característic. El fruit, la figa, és en realitat una inflorescència carnosa en forma de pera.

Hàbitat

Espècie de clara vocació mediterrània que creix en llocs assolellats, pedregosos i de sòls secs i pobres, des del nivell del mar fins als 800 m. S'adapta bé als marges de camins, parets antigues i barrancs rocosos.

Relació amb l'entorn

La pol·linització la realitza exclusivament una petita vespa especialitzada (*Blastophaga psenes*), una de les relacions de mutualisme més estretes del món vegetal. Les figues madures són una font important d'aliment per a molts ocells i mamífers.

Galium frutescens

Descripció

Subarbre de tiges rectes i ramificades que mesura entre 20 i 80 cm d'alçada, amb fulles lineals petites i flors blanques molt nombroses que cobreixen completament la planta quan és en plena floració. Al tacte, la planta és aspra i rugosa. Pertany a la família de les rubiàcies.

Hàbitat

Creix en brolles seques i pedregoses, en terrenys calcaris o margosos, des del nivell del mar fins als 1.300 m d'altitud. És pròpia del sud-oest de la conca mediterrània i és freqüent en garrigues obertes i talussos assolellats.

Relació amb l'entorn

Les seves flors blanques i abundants atrauen nombrosos insectes pol·linitzadors, especialment mosques i petites abelles. Com a planta de la garriga, contribueix a la fixació del sòl en terrenys erosionats.

Helichrysum stoechas

Descripció

Planta vivac molt aromàtica, de 10 a 50 cm d'alçada, amb tiges i fulles cobertes d'una felpa blanquinosa característica. Les fulles són lineals i petites, i les flors, de color groc daurat, s'agrupen en petits capítols que un cop assecats mantenen el color i la forma. Exhala una olor intensa que recorda el curri.

Hàbitat

Viu en pinedes, garrigues, brolles de romaní i zones arenoses, sovint prop del mar, en terrenys secs i ben assolellats. Es troba des del litoral fins a altituds de 800-1.000 m.

Relació amb l'entorn

Les seves flors daurades, riques en nèctar, atreuen pol·linitzadors, especialment abelles i papallones. Com a planta pionera de sòls secs, juga un paper important en la recuperació de zones degradades o erosionades.

Iphiclides podalirius feisthamelii

Descripció

Papallona gran i elegant de la família dels papiliònids, amb una envergadura d'uns 6-8 cm. Les ales són de color groc pàl·lid amb bandes transversals negres que recorden les ratlles d'una zebra. Les ales posteriors acaben en una cua allargada i presenten ocells blaus i taronges molt vistosos.

Hàbitat

Freqüenta zones obertes, marges de bosc, fruiters, horts i bardisses des del nivell del mar fins als 2.700 m. Prefereix indrets assolellats amb arbustos rosacis dispersos, on les erugues s'alimenten.

Relació amb l'entorn

Com a adult, és un pol·linitzador actiu que visita les flors per obtenir nèctar. Les erugues s'alimenten de fulles de rosàcies llenyoses (aranyoner, ametller, cirerer), i l'espècie forma part important de les xarxes tròfiques.

Leuzea conifera

Descripció

Planta herbàcia perenne de la família de les asteràcies, de 20 a 60 cm d'alçada, amb fulles basals el·líptiques de color verd per sobre i blanquinoses per sota. El seu element més característic és el capítol floral de forma cònica que imita perfectament una pinya de conífera, format per bràctees escarioses disposades en espiral. Les flors rosa-porpra surten discretament per la part superior del 'con'.

Hàbitat

Creix en clarianes de boscos, prats secs i rocosos, garrigues i pinedes obertes, des del nivell del mar fins als 1.300 m d'altitud. És característica de la vegetació mediterrània i submediterrània.

Relació amb l'entorn

Les flors tubuloses atrauen abelles i papallones que en realitzen la pol·linització. El seu capítol tan peculiar li ha donat un valor simbòlic popular: tradicionalment s'usava com a oracle amorós la nit de Sant Joan.

Lonicera implexa

Descripció

Liana de fulla persistent que pot arribar als 4 metres de longitud, amb fulles oposades i coriàcies; les fulles superiors estan soldades per la base formant un disc verd característic al voltant de la tija. Les flors són grosses, tubuloses, de color blanc groguenc que vira a groc amb l'edat, molt aromàtiques especialment al capvespre.

Hàbitat

Viu en alzinars, suredes, garrigues i pinedes de les zones costaneres i subcoastaneres de la conca mediterrània, fins a uns 1.050 m d'altitud. És més freqüent a menys de 50 km de la costa.

Relació amb l'entorn

Les flors tubuloses i oloroses, que s'obren especialment al capvespre, atrauen papallones nocturnes i esfíngids pol·linitzadors. Els fruits de color vermell són apreciats per moltes espècies d'ocells que en dispersen les llavors.

Macroglossum stellatarum

Descripció

Lepidòpter de la família dels esfíngids, de cos robust i pilós amb les ales anteriors marronoses i les posteriors de color taronja viu, amb una envergadura d'uns 4-5 cm. Vola de dia amb un batec d'ales tan ràpid que produeix un zumzeig audible, i pot quedar-se suspès en l'aire davant les flors exactament com un colibrí.

Hàbitat

Espècie migratòria de distribució àmplia, present des de la costa fins a l'alta muntanya arreu on hi hagi flors amb nèctar; és especialment freqüent en jardins, prats florits i zones de garriga. Hiverna al nord d'Àfrica i realitza migracions estacionals.

Relació amb l'entorn

És un pol·linitzador molt eficaç gràcies a la seva espiritrompa molt llarga, que li permet accedir al nèctar de flors tubuloses que altres insectes no poden assolir. Les erugues s'alimenten de galium i altres rubiàcies.

Ononis natrix

Descripció

Mata baixa i molt ramificada de la família de les lleguminoses, que pot assolir 70 cm d'alçada, coberta de pèls glandulosos que li confereixen un tacte enganxós i una olor característica. Les fulles estan compostes per tres folíols petits denticulats i les flors, de color groc viu, mesuren uns 15 mm de llargada.

Hàbitat

Viu en llocs secs, rocosos i assolellats: brolles, herbassars calcaris, marges de camins i torrents, i zones pedregoses litorals, des del nivell del mar fins uns 800 m. Es distribueix per tota la conca mediterrània occidental.

Relació amb l'entorn

Les flors grogues, riques en nèctar, atreuen abelles i borinots pol·linitzadors especialitzats en lleguminoses. Com a lleguminosa, fixa nitrogen al sòl gràcies als bacteris simbiòtics de les arrels, millorant la fertilitat del terreny.

Papilio machaon

Descripció

Una de les papallones més grans i vistoses d'Europa, amb una envergadura de 6,5 a 9 cm. Les ales, de color groc brillant, estan decorades amb dibuixos negres i blaus, i les posteriors presenten una cua ben visible i una taca vermella característica. Les erugues adultes són de color verd viu amb bandes negres i taques taronges.

Hàbitat

Viu en prats, marges de camins, pedreres i zones obertes des del nivell del mar fins als 2.500 m d'altitud. És una espècie molt adaptable que es troba arreu del territori català.

Relació amb l'entorn

L'adult és un pol·linitzador actiu que visita nombroses espècies de flors per obtenir nèctar. Les erugues s'alimenten exclusivament de plantes de la família de les umbel·líferes (fonoll, pastanaga silvestre), establint una relació específica amb les plantes hostes.

Pieris brassicae

Descripció

Papallona de mida mitjana, de la família dels pièrids, amb una envergadura de 5 a 6,5 cm. Les ales són de color blanc, amb una taca apical negra prominent a les ales anteriors i dos punts negres a les femelles. Les erugues, de color verd groguenc amb ratlles grogues i taques negres, viuen en grups i poden ser molt abundants.

Hàbitat

Espècie de distribució ubiqua, present des del nivell del mar fins als cims més alts dels Pirineus, en qualsevol tipus d'hàbitat: prats, jardins, zones agrícoles, boscos oberts i fins i tot zones urbanes.

Relació amb l'entorn

L'adult pol·linitza diverses espècies de plantes mentre s'alimenta de nèctar. Les erugues s'alimenten de crucíferes (cols, raves, roquetes silvestres) i elles mateixes serveixen d'aliment a parasitoids, ocells i altres depredadors.

Pyronia bathseba

Descripció

Papallona de mida petita a mitjana, de la família dels nimfàlids, amb les ales anteriors de color ataronjat vorejades de marró fosc i amb dos ocells junts negres. La cara inferior de les ales posteriors és marró, amb una franja crema transversal molt característica que li dona el nom de 'cintada'. L'ala anterior mesura entre 18 i 20 mm.

Hàbitat

Viu en boscos oberts, matollars i prats, sovint en zones de transició entre vegetació herbosa i arbustiva, des del nivell del mar fins als 1.200 m. Té preferència per llocs càlids i assolellats.

Relació amb l'entorn

L'adult s'alimenta de nèctar de diverses flors i contribueix moderadament a la pol·linització. Les erugues s'alimenten de gramínies, especialment *Brachypodium*, establint una dependència directa amb la vegetació herbosa del sotabosc.

Rhamnus alaternus

Descripció

Arbust o arbre petit perennifoli dioic —és a dir, amb exemplars masculins i femenins separats— que pot arribar als 5 metres d'alçada. Les fulles són alternes, coriàcies, brillants per la cara superior i de marge finament dentat. Els fruits, drups de 4-6 mm que passen del vermell al negre quan maduren, són molt vistosos.

Hàbitat

Espècie característica de la garriga i la màquia mediterrània, present en alzinars, costes rocoses, barrancs i zones arbustives litorals i prelitorals, des del nivell del mar fins als 1.000 m. Molt resistent a la sequera i als sòls calcaris.

Relació amb l'entorn

Els fruits madurs de color negre són un recurs alimentari important per a moltes espècies d'ocells migradors i sedentaris que en dispersen les llavors. És la planta hoste de diverses papallones, com la blaveta de l'aladern (*Celastrina argiolus*).

Salvia rosmarinus

Descripció

Arbust aromàtic perennifoli de la família de les labiades, de 50 cm fins a 2 metres d'alçada, amb fulles lineals molt estretes, de color verd fosc per la cara superior i blanquinoses per la inferior, que alliberen una olor intensa i característica al fregar-les. Les flors, petites, bilabiades i de color blau-lila pàl·lid, apareixen en gran nombre al llarg de les tiges.

Hàbitat

Planta típica de la vegetació mediterrània: garrigues, brolles, marges de camins i pedreres calcàries seques, des del nivell del mar fins als 1.500 m. Suporta molt bé la sequera estival i els sòls pobres.

Relació amb l'entorn

Les seves flors blaves, riques en nèctar i pol·len, constitueixen un dels recursos florals més importants per a abelles, borinots i papallones, especialment a finals de l'hivern i la primavera. És una de les plantes clau del bioma mediterrani.

Scabiosa lucida

Descripció

Planta herbàcia perenne de la família de les caprifoliàcies, de 20 a 50 cm d'alçada, amb fulles basals el·líptiques de contorn brillant. Les flors són de color lila-rosa viu, agrupades en capítols esfèrics molt vistosos, amb les flors exteriors notablement més grans que les centrals. Floreix de juny a agost.

Hàbitat

Espècie d'àmbits muntanyosos i subalpins, pròpia dels Pirineus i altres serralades europees, on creix en prats calcaris, pedreres i zones obertes entre 800 i 2.500 m d'altitud.

Relació amb l'entorn

Les seves flors acolorides i riques en nèctar atrauen una gran diversitat de pol·linitzadors, especialment papallones i abelles. En els ecosistemes de muntanya, és una font de nèctar rellevant en un entorn on les plantes florals són relativament escasses.

Tenebrio molitor

Descripció

Escarabat coleòpter de la família dels tenebriònids, de color marró fosc i brillant, amb el cos allargat i aplanat que mesura uns 15-20 mm. Els adults presenten unes estries longitudinals als èlitres ben visibles. Les larves, conegudes com a 'cucs de farina', són grogues i cilíndriques i poden assolir els 30 mm.

Hàbitat

En estat silvestre viu sota l'escorça d'arbres i en restes vegetals en descomposició. Habita en molins, graners i cellers on hi ha farina o cereals, en zones de clima temperat arreu del món.

Relació amb l'entorn

És un descompositor i reciclador de matèria orgànica: les larves s'alimenten de restes vegetals i cereals en descomposició, contribuint al cicle de nutrients. Adults i larves constitueixen un recurs tròfic rellevant per a ocells, rèptils i mamífers insectívors.